

Anordning

Nr. 162.
25de
Oktr.

om

Indførelse af Skoleembedsexaminer ved Kjøbenhavns Universitet.

Vi Christian den Niende, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg,

Gjøre bitterligt: Vi ville allernaadigst have anordnet følgende Bestemmelser angaaende Indførelse af nye Skoleembedsexaminer ved Kjøbenhavns Universitet:

A. Om Examensfagene og de Rettigheder, Examinerne give.

§ 1. Der oprettes Skoleembedsexaminer, som omfatte Grupper af følgende Fag: Dansk, Latin, Græsk, Fransk, Tysk, Engelsk, Historie, Mathematik, Fysik, Kemi, Astronomi, Naturhistorie og Geografi.

§ 2. Hver Skoleembedsexamen sammensættes af et Hovedfag og flere Bifag. Hvis et af Sprogene, Historie eller Naturhistorie og Geografi er Hovedfag, blive Bifagene 2 i Tallet; saafremt derimod Mathematik eller Fysik er Hovedfaget, bliver der 3 Bifag.

§ 3. Ethvert af de i § 1 nævnte Fag kan gøres til Hovedfag eller til Bifag, dog med Undtagelse af Naturhistorie og Geografi, som kun kan være Hovedfag, og med Undtagelse af Kemi og Astronomi, der kun kunne være Bifag.

§ 4. Sammensætningen af Fagene ved en Skoleembedsexamen er dels bunden, dels beror den paa frit Valg.

Naar et af de under det filosofiske Fakultet hørende Fag er Hovedfag, skulde de dertil knyttede Bifag alle henhøre under samme Fakultet. Er Latin eller Græsk Hovedfag, skal det andet af de gamle klassiske Sprog være et af de dertil knyttede Bifag; er Fransk eller Historie Hovedfag, skal Latin, er Dansk, Tysk eller Engelsk Hovedfag, skal Latin eller Græsk slutte sig dertil som det ene Bifag. Til Mathematik som Hovedfag skulde Fysik, Kemi og Astronomi slutte sig som Bifag, og paa lignende Maade blive Mathematik, Kemi og Astronomi at føje som de nødvendige Bifag til Fysik. Ved Naturhistorie og Geografi som Hovedfag tages Fysik og Kemi som Bifag.

§ 5. Ved enhver Skoleembedsexamen skal Examinanden tillige ved de skriftlige Prøver godtgjøre, at han kan skrive Modersmaalet paa en tilfredsstillende Maade, og der gives ham derfor en Karakter for Behandlingen af dette.

§ 6. De, der have bestaaet en Skoleembedsexamen, kaldes Candidati magisterii og skulde tillige med dem, der have taget eller tage den filologisk-historiske Skoleembeds-

Nr. 162. ^{25de} ^{Oktbr.} Examen, hvilken Examen sidste Gang afholdes i Sommeren 1887, og dem, der have taget eller tage en Magisterkonferens med Mathematik og Fysik som Hovedfag, have den samme Ret til Rector- og Overlærerembeder ved de lærde Skoler, som nu tilkommer dem, der have taget den filologisk-historiske Skoleembedsexamen.

Enhver, der har opnaaet første Karakter til en Skoleembedsexamen, har Ret til at disputere for den filosofiske Doktorgrad.

§ 7. Theologiske Kandidater, som have taget Embedsexamen med Hovedkarakteren laudabilis eller haud illaudabilis primi gradus, ligesom ogsaa de, der have underkastet sig en Magisterkonferens i et af de under det filosofiske Fakultet hørende Skolefag, kunne lade deres Embedsexamen eller Magisterkonferens træde istedetfor Proven i et af Hovedfagene ved Skoleembedsexaminerne. Naar de da underkaste sig en Prøve i 2 af de i §§ 1 og 4 nævnte Fag i det Omfang, der er fastsat for dem som Bifag, og saaledes, at der ved Valget af disse Fag følges de i § 4 fastsatte Regler, og naar de bestaa denne Prøve med Karakteren „admissus“, vinde de samme Ret til at opnaa Skoleembeder som de, der have taget Skoleembedsexamen. Denne Ret tilkommer ogsaa dem, der have underkastet sig en Magisterkonferens i Astronomi eller Kemi, samt polytekniske Kandidater, naar de lade sig prøve ved en af Fakultetet ordnet Tillægsexamen i et af de i det foregaaende nævnte Hovedfag og ved denne opnaa Karakteren „admissus“. Den samme Ret tilkommer endvidere dem, der have underkastet sig en Magisterkonferens i Naturhistorie eller Geografi, naar de lade sig prøve ved en af Fakultetet nærmere ordnet Tillægsexamen, der sammen med Magisterkonferensen udviser de samme Kundskaber som Skoleembedsexamen med Naturhistorie og Geografi som Hovedfag, og ved denne Prøve opnaaet Karakteren „admissus“.

§ 8. Skoleembedsexamen efter denne Anordning afholdes første Gang i Sommeren 1884.

B. Examinationsordninger.

I. Dansk.

I. Som Hovedfag.

§ 1. Examinanden maa have grundigt Kjenndskab til det danske Sprog i dets nuværende Skikkelse og til dets Udviklingshistorie (derunder indbefattet dets Dialekter), forbundet med Indsigt i den nordiske Sprogshistorie i det hele og Kjenndskab til Grundtrækkene af de indoeuropæiske (arjaiske) Sprogs almindelige Historie og til den sammenlignende Sprogvidenskabs Methode; endvidere maa han have nøje Kjenndskab til den danske Litteraturs Historie i dens hele Udstrækning med de nødvendige Hovedtræk af Folkets og Kulturens Historie.

For Oldsprogets Vedkommende kræves der en saadan Indsigt i dets Grammatik og Ordforraad, at Examinanden er i Stand til med Lethed at oversætte et ikke for vanskeligt Stykke af en ikke læst Saga. Han maa tillige have en klar og sikker Oversigt over den islandske og den gammelnoriske Litteraturs og Kulturens Historie.

Endelig maa han have saa meget Kjenndskab til Svenskt, at han med Lethed kan læse en Forfatter fra det 19de Aarhundrede, og at han er fortrolig med Hovedpunkterne af Sprogets og Litteraturens Historie.

§ 2. a) Af ældre Dansk opgives som læst: Halvdelen af Eriks sjællandske Lov, mindst 25 Sider af skaanske Lov i Thorjens Udgave, 1 Bog af jyske Lov, Brandts gammel-danske Læsebog.

Nr. 162. Andg. af 25. Oktbr. om Indf. af Skoleembedsexaminer ved Kjøbenh. Universitet.

b) Examinanden maa have gjort en enkelt bethdeligere Forfatter fra Tiden efter Nr. 162. 1700 og hans Stilling i Litteraturen til Gjenstand for særligt Studium. At han med Lethed maa kunne bevæge sig i Litteraturen efter 1500, følger af de i § 1 opstillede For-^{25de}dringer. ^{Oktbr.}

c) I Oldsproget opgives som læst: 1) et Udvalg af den ældre Edda, svarende til Halvdelen af de mytiske og Halvdelen af de heroiske Kvad, Gylfaginning, et Udvalg af Skjalbedigtningen af Omfang som Wisens „Carmina Norrœna“. 2) Af den prosaiske Litteratur Heimskringla til Udgangen af Olav den helliges Saga eller et dertil svarende Udvalg af de historiske Sagaer, Njals Saga eller et dertil svarende Udvalg af de islandiske Vettesagaer (Versene, der findes i de her nævnte Prosaskrifter, kræves ikke læste), et Udsnit af Grågåsen, svarende til omtrent 50 Sider i Finjens Udgave af Konungsþól, samt mindst 20 Kapitler af Kongespejlet.

II. Som Bifag.

§ 1. Der kræves grundigt Kjenndskab til dansk Sprog og Litteratur fra 1500 til Nutiden. Af ældre dansk opgives et Pensum, der svarer til de første 85 Sider i Brandts gammel-danske Læsebog og til Halvdelen af Litteraturprøverne fra 15de Aarhundrede i denne Bog.

§ 2. Examinanden maa have saa meget Kjenndskab til Oldsproget i grammatikalsk og lexikalisk Henseende, som kan vindes ved en Grammatik af Omfang som Wimmers oldnordiske Formlære til Skolebrug og ved Læsning af et Pensum Prosa og Poesi, der svarer til sammes oldnordiske Læsebog. Desuden maa han have saa megen Indsigt i nyere svensk Sprog og Litteratur, at han med Lethed kan læse en Forfatter fra det 19de Aarhundrede.

2. Latin.

I. Som Hovedfag.

§ 1. Examinanden skal godtgjøre, at han har en grundig og omfattende grammatikalsk og lexikalisk Kundskab til det latinske Sprog i dets 2 vigtigste Litteraturperioder samt Kundskab til Sprogets Historie, støttet til Kjenndskab til Grundtrækkene af de indoeuropæiske (jafetiske) Sprogs almindelige Historie og til den sammenlignende Sprogvidenskabets Metode. Han maa vise, at han har Indsigt i Grundtæningerne for Oldtidskrifternes Kritik og Fortolkning, og tillige skal han have vundet en sammenhængende, videnskabelig Oversigt dels over Oldtidens Historie i Almindelighed, dels over Aandsudviklingens Hovedsider hos Romerne, navnlig den borgerlige Forfatning og Gudelæren samt Litteraturens og Kunstens Historie.

§ 2. Der skal ved Examen opgives et vist Antal Skrifter af den latinske Litteratur, som Examinanden med Omhyggelighed har gennemgaaet under Afbenyttelse af gode Hjælpe-midler. Det mindste Pensum, der kan opgives som læst paa denne Maade, er

a. Et Udvalg af Ciceros Skrifter, der omfatter c. 600 Kapitler af de didaktiske (filosofiske eller retoriske) Skrifter, omtrent 500 Kapitler af Talerne, 5 Bøger af Brevene eller et i Omfang dertil svarende Udvalg.

b. Af Sævalderens ikke-historiske Prosa i alt 100 Sider af en Teubnersk Udgave.

c. Af historiske Forfattere (fra Cæsar og Sallust indtil Tacitus og Suetonius), saa meget som 15 Bøger af Livius, saaledes at der i det mindste skal læses 5 Bøger af denne Forfatter og 5 fuldstændige Bøger af Tacitus.

Nr. 162. Andg. af 25. Oktbr. om Indf. af Skoleembedsexaminer ved Kjøbenh. Universitet.

Nr. 162.

25de
Oktbr.

d. Vergils *Æneide*, Horats's *Oder*, *Epoder* og *Breve* og saameget som den ene *Bog* af *Satirene*, en *Komedie* af *Plautus* og en af *Terentius* samt et *Udvalg* af andre *Digterværker*, svarende til omtrent 4 *Bøger* af *Æneiden*.

e. Et enkelt *prosaisk* og et *poetisk* *Skrift* skal *Examinanden* opgive som dem, i hvilke han i større *Detail* har dvælet ved den *kritisk-hermeneutiske* *Behandlings* *Methode*.

II. Som *Bifag*.

§ 1. *Examinanden* maa have erhvervet sig en *stikker* *Kundskab* i det *latinske* *Sprog*s *Grammatik* efter et *Omfang* som *Madvig*s *større* *Lærebog*, og han maa have en *Oversigt* over den *latinske* *Litteraturhistorie* og de *romerske* *Antikviteter* i det *mindste* efter en *Maalestof* som den, der er givet ved *Tregders* og *Bojesens* *Lærebøger* heri, samt *endelig* *kjende* *Oldtidens* *Historie* i et *Omfang*, der svarer til *Thriges* *større* *Lærebog*.

§ 2. *Examinanden* skal opgive som læst:

a. Af *Ciceros* *Taler* et *Udvalg*, der i *Omfang* svarer til de af *Madvig* *udgivne* 10 *Taler*, og af *didaktisk* *Prosa* saa meget som *samme* *Forfatter*s *Skrift* de *officiis* og et *Par* *Bøger* af hans *Breve* samt ca. 50 *Sider* (i en *Teubnersk* *Udgave*) af *Seneca*, *Quintilian* eller *Plinius* den *yngre*.

b. Af *historisk* *Prosa* *Cæsars* *Gallerkrig*, *Callusts* *Catilina* og *Jugurtha* samt 2 *større* *Bøger* af *Livius* og 2 af *Tacitus*.

c. 4 *Bøger* af *Vergils* *Æneide*, 4 *Bøger* af *Dvid*, *Horats's* *Breve* og 2 *Bøger* af *Oderne*, en *Komedie* af *Plautus* eller *Terentius* og c. 1000 *Vers* af *Madvig*s *Anthologi*.

3. *Græsk*.I. Som *Hovedfag*.

§ 1 *mutatis mutandis* som § 1 ved *Latin* som *Hovedfag*.

§ 2. Der skal ved *Examen* opgives et *vist* *Antal* *Skrifter* af den *græske* *Litteratur*, som *Examinanden* med *Omhyggelighed* har *gjennemgaaet* under *Ufbenyttelse* af *gode* *Hjælpe-*
midler nemlig *mindst*:

a. Af den *joniske* *Litteratur* i alt 36 *Sange* af *Homers* *Iliade* og *Odyssee* samt 4 *Bøger* af *Herodot*.

b. Af *attisk* *Prosa* 2 *Bøger* af *Thukydid*s, 200 *Textsider* i *Teubners* *Udgave* af *Plato*, 1 af *Xenophons* 3 *større* *Skrifter* og af *Talerne* saameget som *Schines's* og *Demosthenes's* *Taler* om *Kransen*.

c. Af *Poesi* udenfor *Homer* 2 *Tragedier* og 1 *Komedie* samt 1000 *Vers* af et *anthologisk* *Udvalg* af *Byrikere*, iblandt hvilke *Pindar* og *Theokrit* ikke maa *savnes*.

d. Af den *græske* *Litteratur* efter *Alexander* den *store* et *Pensum*, der kan *gjælde* for at *svare* til et af de *større* *genophonteiske* *Værker*.

e. Et enkelt *prosaisk* og et *poetisk* *Skrift* skal *Examinanden* opgive som dem, i hvilke han i større *Detail* har dvælet ved den *kritisk-hermeneutiske* *Behandlings* *Methode*.

II. Som *Bifag*.

§ 1. *Examinanden* maa have *vundet* *Sikkerhed* ikke blot i det *græske* *Sprog*s *Form-*
lære, men ogsaa i *Kjendskab* til alle *vigtigere* *Sætninger* af *Syntaxen*, og han maa have *tilegnet* sig en *Oversigt* over *græsk* *Litteraturhistorie* og *Gudelære* i et *Omfang* som det, der er givet ved *Tregders* *Lærebøger*, samt over de *græske* *Antikviteter* i den *Maalestof*,
Nr. 162. *Udg.* af 25. *Oktbr.* om *Indf.* af *Stoleembedsexaminer* ved *Kjøbenh.* *Universitet*.

som Hojesens Lærebog viser, og han maa kjende Oldtidens Historie i et Omfang, der svarer ^{Nr. 162.} til Thriges større Lærebog. ^{25de} Oktbr.

§ 2. Som læst af græske Forfatteres Skrifter opgives:

a. Af jonisk Litteratur 12 Bøger af Homer samt 2 større Bøger af Herodot.

b. Af attisk Litteratur 4 Bøger af Xenophons Anabasis, 2 Bøger af samme Forfatteres Mindeskrift om Sokrates, Platons Apologi og Kriton samt 1 af dennes større Dialoger, endelig 1 Tragedie af Sophokles eller Euripides.

4. Fransk.

I. Som Hovedfag.

§ 1. Examinanden skal godtgjøre Indsigt i Hovedtrækkene af Sprogets Udviklingshistorie fra de ældste Tider i Forbindelse med Kjendskab til Grundtrækkene af de indoeuropæiske (jafetiske) Sprogs almindelige Historie og til den sammenlignende Sprogvidenskabets Methode. Han skal fremdeles vise grundig og omfattende Kundskab i Sprogets Grammatik tillige med praktisk Færdighed i at bruge det baade skriftlig og mundtlig. Ligeledes maa Examinanden lægge Evne for Dagen til at forstaa en ikke læst Text af en Forfatter fra Tiden efter det 17de Aarhundredes Begyndelse, og foruden at han maa have en Oversigt over den franske Nationallitteraturs Historie, fordres der Kjendskab hos ham til de Kulturtilstande og de Hovedpunkter i Folkets Historie, der danne Baggrunden for Litteraturen.

§ 2 a. Som Grundlag for Studiet af Oldfransk og det franske Sprogs Forhold til Latin skal opgives som læst: „Les plus anciens monuments de la langue française“ samt anden Text af Omfang som Aucassin et Nicolette eller et tilsvarende Kvantum af en Arestomathi f. Ex. den af Karl Wartsch udgivne. Hvad der opgives, maa ikke være yngre end Joinvilles Tid.

b. Af Fransk fra det 16de Aarhundrede skal opgives 100 Sider af en Arestomathi f. Ex. Darmesteter & Hayfeld: Le seizième siècle en France eller et i Kvantum tilsvarende Afsnit af en Forfatter fra dette Aarhundrede.

c. Af den franske Litteratur fra Begyndelsen af 17de Aarhundrede indtil vore Dage kræves nøje Kjendskab til de fremragende Forfattere, saaledes at Examinanden maa have læst i det mindste Skrifter af 10 Forfattere fra forskellige Tider og af forskellige Stilarter, dels i Prosa dels i Poesi.

Desuden skal han af det 17de eller 18de Aarhundredes Litteratur særlig have studeret en enkelt Forfatter eller et passende Udvalg af flere i et Omfang af omtrent 400 store Oktavsider, og han skal endvidere opgive et enkelt prosaisk Skrift af en Forfatter i det 19de Aarhundrede med indgaaende Kjendskab til denne Forfatteres Stilling i Litteraturen.

d. Den franske Nationallitteraturs Historie skal læses efter et Omfang som det, der er givet ved Demogeots Litteraturhistorie.

II. Som Bifag.

§ 1. Der kræves Sikkerhed i Sprogets Grammatik i Forbindelse med praktisk Færdighed i at udtrykke sig skriftlig og mundtlig samt Evne til at forstaa en ikke læst prosaisk Text af en Forfatter fra Tiden efter det 17de Aarhundredes Begyndelse. Ogsaa skal Examinanden godtgjøre Kundskab til den franske Litteraturhistorie i det 16de og følgende Aarhundreder med kortere Overblik over den ældre Tids Litteraturhistorie.

Nr. 162. Andg. af 25. Oktbr. om Indf. af Skoleembedsexaminer ved Kjøbenh. Universitet.

Nr. 162.

25de
Oktbr.

§ 2 a. Examinanden skal med Hensyn til Litteraturen fra 16de Aarhundrede op-
gibe det samme, som kræves, naar Fransk er Hovedfag.

b. Af Litteraturen fra 17de Aarhundredes Begyndelse til vore Dage kræves det samme Kjendskab til de fremragende Forfattere, som hvis Faget er Hovedfag, og der skal opgives som særlig læst et enkelt prosaisk Skrift fra det 19de Aarhundrede med indgaaende Kjendskab til vedkommende Forfatters Stilling i Litteraturen.

c. Litteraturhistorien fra det 16de Aarhundrede af opgives læst i et Omfang som efter Demogeots Haandbog.

5. Tyff.

I. Som Hovedfag.

1. Der kræves af Examinanden Indsigt i Hovedtrækkene af Sprogets Udviklingshistorie fra de ældste Tider i Forbindelse med Kjendskab til Grundtrækkene af de indoeuropæiske (jafetiske) Sprogs almindelige Historie og til den sammenlignende Sprogvidenskabs Methode. Han skal have grundig og omfattende Kundskab i Sprogets Grammatik tillige med praktisk Færdighed i at bruge det baade skriftlig og mundtlig, saaledes at han skarpt har klaret sig Forskjellen mellem tyff og dansk Sprogbrug. Ikke mindre maa han vise Evne til at forstaa en ikke læst Text af en Forfatter fra Tiden efter Luther (denne incl.), og der fordres Kjendskab til de Kulturtilstande og de Hovedpunkter i Folkets Historie, der danne Baggrunden for Litteraturen i denne Tid. Hertil maa søjes Kundskab til den tyffe Litteraturs Historie og et vist Kjendskab til de vigtigste tyffe Dialekter.

§ 2 a. Som Grundlag for Studiet af ældre Tyff og dettes Udviklingshistorie skal af Gotisk læses saameget som Fragmenterne af Lukas's Evangelium, og af W. v. Wackernagels Deutsches Lesebuch Afsnittet „Althochdeutsch“ (til 1100) samt en Tredjedel af Afsnittet „Mittelhochdeutsch“.

b. Som Støtte for den Færdighed og Indsigt, der kræves i det tyffe Sprog fra dettes Udviklingstid efter Luther (incl.) skal der med Hensyn til Tiden indtil Midten af 18de Aarhundrede læses saa meget som de herhen hørende Afsnit af Wackernagel: Deutsches Lesebuch.

c. Af Litteraturen fra Midten af 18. Aarh. indtil Nutiden maa Examinanden have læst i det mindste Skrifter af 10 af Hovedforfatterne fra forskellige Tider og af forskellige Stilarter, dels i Prosa dels i Poesi. Desuden skal han særlig have studeret et enkelt større Skrift af en Forfatter fra dette Tidrum med indgaaende Kjendskab til denne Forfatters Stilling i Litteraturen.

d. Læsning i de vigtigste Dialekter skal godtgjøres, ved at Examinanden opgiver som læst: Hebel: Allemännische Lieder og Groths Quickborn eller et tilsvarende Quantum af andre Forfattere i de Hoveddialekter, som repræsenteres ved de her nævnte tvende Skrifter.

e. Litteraturhistorie skal læses i et Omfang som H. F. C. Wilmar: Geschichte der deutschen Nationallitteratur.

II. Som Bifag.

§ 1. Der kræves Sikkerhed i Kundskab til Sprogets Grammatik i Forbindelse med praktisk Færdighed i at bruge Sproget i Skrift og Tale og Evne til at forstaa en ikke læst prosaisk Text af en Forfatter fra Tiden efter Luther (incl.), desuden Kjendskab til Platthyff og, at Examinanden kjender Hovedtrækkene af den tyffe Litteraturhistorie.

Nr. 162. Andg. af 25. Oktbr. om Indf. af Skoleembedsexaminer ved Kjøbenh. Universitet.

- § 2 a. Examinanden skal opgibe som læst fra Tiden efter Luther (incl.) det samme, Nr. 162.
25de
Oktbr.
som læses, naar Thyt er Hovedfag.
- b. Af Blatthyt opgives af Poesi og Prosa saa meget som Groths Duickborn.
- c. Litteraturhistorie skal være læst i et Omfang som det, der er givet ved Abrahams's Lærebog heri.

6. Engelsk.

I. Som Hovedfag.

§ 1. Examinanden skal godtgjøre Indsigt i Sprogets Udviklingshistorie fra de ældste Tider (saaledes som f. Ex. fremstillet i N. Morris Historical outlines of English accidence) samt Kjendskab til Grundtrækkene i de indoeuropæiske (afetiske) Sprogs almindelige Historie og til den sammenlignende Sprogvidenskabets Methode. Fremdeles kræves der, at han har grundig og omfattende Kundskab i Sprogets Grammatik tillige med praktisk Færdighed i at bruge det baade skriftlig og mundtlig. Ligeledes maa han vise Evne til at forstaa en ikke læst Text af en Forfatter fra Tiden efter Shakespeare (denne incl.), og han maa have Kjendskab til de Kulturtilstande og de Hovedpunkter i Folkets Historie, der danne Baggrunden for Litteraturen i denne Tid. Hertil maa søjes Kundskab til den engelske Litteraturhistorie og et vist Kjendskab til de Dialekformer af forskjellig Art, der fremtræde i Litteraturen ved Siden af Normal sproget (skotsk og amerikansk).

§ 2 a. Som Grundlag for det historiske Studium af Sproget skal af Angel saksisk læses saameget som L. C. Müllers „Collectanea anglo-saxonica“, baade Prosa og Poesi, og af Engelsk fra Tiden mellem 1150 og Midten af det 16de Aarhundrede saameget som 100 Sider af Morris' og Skeats's „Specimens of Early English“ eller et tilsvarende Afsnit af en enkelt Forfatter.

b. Af den engelske Litteratur fra Slutningen af det 16de Aarhundrede indtil vore Dage kræves nøjere Kjendskab til de fremragende Forfattere, saaledes at Examinanden maa have læst i det mindste Skrifter af 10 Forfattere af forskjellige Stilarter, dels i Prosa dels i Poesi.

Desuden skal han særlig have studeret mindst eet Drama af Shakespeare og af det 17de og 18de Aarhundredes Litteratur en enkelt Forfatter eller et passende Udvalg af flere i et Omfang af omtrent 400 store Oktavsider; han skal endvidere opgibe et større Skrift af en Forfatter i det 19de Aarhundrede med indgaaende Kjendskab til denne Forfatters Stilling i Litteraturen.

c. Den engelske Litteraturs Historie læses i et Omfang som f. Ex. W. Spalding „The History of English Literature“.

II. Som Bifag.

§ 1. Der kræves Sikkerhed i Sprogets Grammatik i Forbindelse med praktisk Færdighed i at udtrykke sig skriftlig og mundtlig og Evne til at forstaa en ikke læst prosaisk Text af en Forfatter fra Tiden efter Shakespeare. Ogsaa skal Examinanden godtgjøre Kundskab til den engelske Litteraturhistorie fra Midten af det 16de Aarhundrede af, med fortere Overblik over de to foregaaende Aarhundredes Litteraturhistorie.

§ 2 a. Af den engelske Litteratur fra Slutningen af det 16de Aarhundrede indtil vore Dage kræves nøjere Kjendskab til de fremragende Forfattere, saaledes at Examinanden maa have læst i det mindste Skrifter af 10 Forfattere af forskjellige Stilarter, dels i Prosa dels i Poesi. Derhos skal der opgives som særlig læst et Drama af Shakespeare

Nr. 162. Andg. af 25. Oktbr. om Inds. af Skoleembedsexaminer ved Kjøbenh. Universitet.

Nr. 162. og et enkelt større Skrift fra det 19de Aarhundrede med indgaaende Kjendskab til vedkom-
 25de
 Oktbr. mende Forfatters Stilling i Litteraturen.

b. Litteraturhistorien fra Midten af det 16de Aarhundrede, læses i et Omfang som f. Ex. W. Spalding „The History of English Literature“.

7. Historie.

I. Som Hovedfag.

§ 1. Der kræves af Examinanden, at han har en klar og paalidelig Oversigt over den almindelige Historie, hvorunder indbefattes Kjendskab til Hovedtrækkene af den almindelige Litteratur- og Kulturhistorie. Som nødvendige Led i Kulturhistorien fremhæves Grundtrækkene af den almindelige Statsrets og af de vigtigere nationaløkonomiske Systemers Udvikling i den nyere Tid.

§ 2. Mere indgaaende Kundskab skal Examinanden godtgjøre i Nordens Historie, der maa læres i et Omfang, som samlet omtrent svarer til Allens Haandbog i Fædrelandets Historie og saaledes, at der lægges særlig Vægt paa, hvad der vedrører Danmarks indre Udvikling, fremdeles i Oldtidens eller et af de store moderne Landes Historie (Frankrigs, Englands og Tysklands), som maa læres i et lignende Omfang.

§ 3. Desuden skal der til Prøven opgives en enkelt Periode som særlig lært, saaledes at Examinanden kan vise, at han dels i Almindelighed har Kundskab om de Kilder, paa hvilke Kjendskabet til dette Tidrum hviler, dels ikke blot har gjort sig bekendt med de nyere videnskabelige Behandlinger af Perioden, men ogsaa har sat sig ind i de vigtigste Kilder. Som Exempler paa Omfanget af saadanne Perioder kan nævnes Grækenlands Historie fra 479—404 og fra 404—338, Romes Historie fra Forbundsællestrigen til 44 f. Chr., de juliske Kejseres Historie eller Tiden fra Diocletian til Julians Død, Walde- marenes Tid fra 1157—1241, Danmark-Norges Historie fra 1660—1699, Sveriges fra 1632—1697, Frankrigs Historie under Ludvig XIII., England fra 1629—1660 eller fra 1760—1801, Kejser Frederik II. af Tyskland, Nederlandene under deres Kamp imod Filip II., Frederik II. af Preussen.

§ 4. Endelig skal Examinanden godtgjøre, at han har Kundskab om den historiske Gransknings Væsen, den historiske Fremstillings forskellige Arter samt passende Kjendskab til de historiske Hjelpevidenskaber og deres Anvendelse. Det opfattes som en Selvfølge, at enhver, der studerer Historie, søger at uddanne sit historiske Syn og sin Sans for historisk Fremstilling ved Læsning af fremragende historiske Sribenters Arbejder i forskellige Retninger.

II. Som Bifag.

Fordringerne ere her de samme, som ere angivne under §§ 1 og 2, naar Faget er Hovedfag.

8. Mathematil.

I. Som Hovedfag.

Examinanden skal godtgjøre grundig Kjendskab til

§ 1. a) Arithmetik, Algebra og ren Analyse, indeholdende højere Algebra og Funktionslære, Differentiation og Integration med uendelige smaa og med endelige Differenser;

Nr. 162. Andg. af 25. Oktbr. om Indf. af Skoleembedsexaminer ved Kjøbenh. Universitet.

1883.

vedkom-

Omfang

- b) Geometri, nemlig foruden Plangeometri, Stereometri og Trigonometri, analytisk Geometri, saa vel med Parallelkoordinater, og polære Koordinater, som med de to Trekantkoordinatssystemer og ren Geometri, indeholdende Læren om projektive Egenskaber og om grafisk Fremstilling af Former i Rummet ved Projektion.
- c) Rational Mechanik;
- d) Et kort Omrids af Matematikens Historie, i Forbindelse med hvilket Examinanden maa have gjort sig direkte bekendt med Euklids Elementer og Descartes' Geometri.

Nr. 162.
25de
Oktbr.

Overfigt

af den

en frem-

konomiske

Historie,

i Fædre-

Danmarks

Historie

cert, saa-

e Kilder,

end med

vigtigste

ands Hi-

til 44 f.

Walde-

iges fra

eller fra

od Filip

historiske

Kjendskab

følge, at

historisk

forskjellige

ar Faget

gebra og

maa og

Særligt Studium af elementære Lærebøger, saavel danske som fremmede, forudsættes.

§ 2. Fremdeles maa han specielt have studeret et selv valgt Uffnit indenfor de ovennævnte matematiske Hoveddiscipliner eller angaaende andre dertil knyttede videre Udviklinger i særlige Retninger, hvorved navnlig fordres indgaaende Studium af en eller flere fremragende Forfatters Arbejder vedrørende saadanne Uffnit.

II. Som Bifag.

Der kræves Kundskab til:

- a) Arithmetik, Algebra og ren Analyse, indeholdende Hovedsætninger af den højere Algebra og Funktionslære, Differential- og Integralregning;
- b) Plangeometri, Stereometri og Trigonometri, analytisk Geometri med retvinklede- og polære Koordinater, saavel i Planen som i Rummet, og Elementer af den descriptive Geometri;
- c) Rational Mechanik.

Særligt Studium af de elementære Lærebøger, navnlig de danske, forudsættes.

9. Fysik.

I. Som Hovedfag.

§ 1. Der fordres af Examinanden en matematisk Begrundelse af de fysiske Love Omfanget er det, der gives i enhver større Lærebog, nemlig:

- a) Mechanisk Fysik. Legemernes almindelige Egenskaber, Kræfternes Sammensætning og Opløsning; faste Legemers, Vædsters og Luftarters Ligevægt, derunder indbefattet Haarrørsvirkning og Diffusion; faste Legemers, Vædsters og Luftarters Bevægelse samt Bølgebevægelse og Akustik;
- b) Optik. Lysets Tilbagekastning, Brydning, Farveudspredelse (Spektralanalyse). Interferens, Plansætning og kemiske Virkninger. Meteorologisk Optik. Lysets Theori.
- c) Termelære. Legemernes Udvidelse, Smeltning og Fordampning. Dampenes Tryk og Tæthed. Straalevarme og ledet Varme. Varmefylde. Varmens mekaniske Æquivalent.
- d) Magnetisme. Grundfænomener, Måaling af de magnetiske Kræfter, Jordens magnetiske Forhold.
- e) Elektricitet ved Fordeling og Meddeling. Berøringselektricitet. Den elektrolytiske Lov. Den elektriske Strøms magnetiske Virkninger og deres Love. Induktion.

Nr. 162. Andg. af 25. Oktbr. om Indf. af Skoleembedsexaminer ved Kjøbenh. Universitet.

80

Nr. 162.
25de
Oktbr.

f) Oversigt over Fysikens Historie.

g) Der fordres af Examinanden, at han har skaffet sig Færdighed i at foretage de vigtigste fysiske Forsøg, og at han kan gjøre Rede for de væsentlige fysiske Instrumenters Indretning i det enkelte.

Behandlingen af Fysiken bør være omtrent som i Holtens autograferede Forelæsninger over mekanisk og kemisk Fysik samt hans Optik, eller ogsaa som i Wüllners Fysik.

§ 2. Examinanden maa særlig have sat sig ind i et selvalgt Afsnit indenfor de i § 1 nævnte Grænser, som f. Ex. Virksomhedernes Omsætning, Bølgebevægelse, fysisk Optik, Måaling af Varmemængder, Elektrostatik eller Elektrodynamik.

II. Som Bisag.

Kjendskab til de i det foregaaende under a—e anførte Afsnit, men i mindre Omfang, omtrent som i Christies Lærebog i Fysik, og der fordres kun saamegen mathematisk Begrundelse, som kan gives ved den i Skolernes mathematisk-naturvidenskabelige Afdeling meddelte elementære Mathematik.

Ogsaa i det Tilfælde, at Fysiken er Bisag, bør Examinanden kunne godtgjøre, at han har Kjendskab til de fysiske Apparaters Indretning i det enkelte og Øvelse i at kunne anstille saadanne Forsøg, som bør kunne fordres af Læreren i Fysik i en lærd Skole.

10. Kemi.

Examinanden bør have Kjendskab til de oftest forekommende Grundstoffer og Forbindelser, som have Betydning for en fylldigere Opfattelse af de vigtigste kemiske Fænomener, samt de vigtigste naturligt forekommende organiske Forbindelser. Endvidere fordres der ogsaa saa meget Kjendskab til den kemiske Analyse, at han kan foretage en kvalitativ Undersøgelse af et ikke meget sammensat uorganisk Stof (ligesom ved den medicinske Forberedelsesexamen).

11. Astronomi.

Examinanden skal prøves i udvalgte Hovedsætninger af a) særligt Astronomi, b) theoretisk Astronomi, c) Astrofysik, d) Interpolationsregning og e) Sandsynlighedsregning, hver Post i saa stort et Omfang, som kan foredrages i et Semester med højst 2 Timer ugentlig.

12. Naturhistorie og Geografi.

§ 1. Der skal godtgjøres:

- a) i Zoologi en paa sammenlignende Anatomi, Udviklingshistorie og Fysiologi grundet Oversigt over Dyreriget, forbundet med et større Kjendskab til den nordiske Fauna, navnlig de højere Dyr, og til de vigtigste Træk af Dyrenes geografiske Udbredelse;
- b) i Botanik en paa Morfologi, sammenlignende Anatomi og Fysiologi grundet Udsigt over Planteriget, forbundet med et speciellere Kjendskab til Landets Flora, navnlig de højere Planter, samt til de større Træk af Plantegeografien;

Nr. 162. Andg. af 25. Oktbr. om Indf. af Skoleembedsexaminer ved Københ. Universitet.

e) i Mineralogi en paa Krystallografi, Fysik og Kemi grundet Udsigt over Mineral-^{Nr 162.}riget, almindelige Kundskaber i Jordkloden^{25de} Udviklingshistorie, samt nøjere Kjendskab^{Oktbr.} til de skandinaviske Landes Geognosi.

d) i Geografi: Mathematisk og fysisk Geografi, derunder indbefattet Klimatologi og Meteorologi, samt politisk (og historisk) Geografi, derunder indbefattet ethnografisk og statistisk Geografi.

§ 2. Examinanden maa godtgjøre, at han særlig har studeret et selvvalgt Udsnit indenfor de i § 1 nævnte Grænser, som f. Ex. en større Dyre- eller Plantegruppes Bygning, biologiske og geografiske Forhold eller et af de vigtigere Udsnit af de nordiske Landes Geognosi eller et større Landomtraades geografiske, fysiske og kulturhistoriske Forhold, samt gjort sig bekendt med Hovedtrækkene i sin Videnskabs Historie og Udvikling.

C. Bestemmelser om Exomens Afholdelse.

§ 1. Examen holdes ligesom alle andre Embedsexaminer ved Universitetet 2 Gange om Aaret. Examinationen foretages af Universitetslærerne i vedkommende Fag under Tilstedeværelse af to undervisningskyndige Censorer.

§ 2. De Hovedkarakterer, der gives, ere laudabilis, hvortil kan føjes Tillæget et quidam egregie, samt haud illaudabilis. Ved Fastsættelse af Karakterernes Værdi følges Pointberegning.

§ 3. Examen er i alle Fag dels skriftlig, dels mundtlig. Den mundtlige Prøve finder Sted ved Examination, den skriftlige ved Udarbejdelse af Afhandlinger under Opsyn, hver med 4 Timer til at besvare den stillede Opgave. I Kemi træder en praktisk Prøve isteden for den skriftlige Besvarelse.

§ 4. De skriftlige og praktiske Prøver fastsættes saaledes:

a. I Dansk.

I. Som Hovedfag. A

To exegetiske Opgaver, den ene af] den ældre danske Litteratur (før 1500), den anden af den islandsk-norske Oldlitteratur, fremdeles 2 Afhandlinger over Emner af Sprog-, Litteratur- eller Kulturhistorie.

II. Som Bifag.

En exegetisk Opgave (i et læst Stykke af den islandsk eller gammel-danske Litteratur) og en Opgave i dansk Litteraturhistorie efter 1500.

b. I Latin.

I. Som Hovedfag.

En latinisk Stil, 2 exegetiske Opgaver (en i et læst, en i et ikke læst Forfattersted), 1 Opgave i en af Vidisciplinerne (Antikviteter, Litteraturhistorie, Grammatik osv.)

II. Som Bifag.

Stil og Version efter et ikke læst Forfattersted

Nr. 162. Andg. af 25. Oktbr. om Indf. af Stolembdsexaminer ved Kjøbenh. Universitet.

Nr. 162.

25de
Oktbr.

c. I Græsk.

I. Som Hovedfag.

En let græsk Stil, 2 exegetiske Opgaver (en i et læst, en i et ikke læst Forfattersted), 1 Opgave i en af Vidisciplinerne (Antikviteter, Litteraturhistorie, Grammatik osv.)

II. Som Bifag.

To Versioner, den ene efter et læst Forfattersted med de nødvendige Forklaringer, den anden efter et ikke læst Forfattersted.

d. I de nyere fremmede Sprog.

I. Som Hovedfag.

To Versioner med nødvendige Forklaringer (efter et læst og et ikke læst Forfattersted), samt to Afhandlinger over Emner af Sprog-, Litteratur- eller Kulturhistorie, den ene affattet i selve det vedkommende Sprog.

II. Som Bifag.

En Stil og en Version (efter et ikke læst Forfattersted).

e. I Historie.

I. Som Hovedfag.

Fire Opgaver, hvoraf mindst én tages af den særlig studerede Periode.

II. Som Bifag.

En Opgave i almindelig Historie og en i de Partier af Historien, hvortil der kræves mere indgaaende Kundskab.

f. I Matematik.

I. Som Hovedfag.

Fire Opgaver tagne af forskellige under dette Fag hørende Discipliner.

II. Som Bifag.

To Opgaver.

g. I Fysik.

I. Som Hovedfag.

Fire Opgaver, tagne af forskellige under dette Fag hørende Discipliner.

Nr. 162. Andg. af 25. Oktbr. om Indf. af Skoleembedsexaminer ved Københ. Universitet.

II. Som Bifag.

Nr. 162.
25de
Oktbr.

To Opgaver.

h. I Kemi.

En kvalitativ Analyse af et uorganisk Stof. Til Udførelsen deraf kan bruges 8 Timer, og Besvarelsen ledsages af en kort Beretning om Fremgangsmaaden.

i. I Astronomi.

En skriftlig Opgave.

k. I Naturhistorie og Geografi.

Fem skriftlige Opgaver, hvoraf 1 i hver af de fire under dette Fag hørende Discipliner og 1 i det af Examinanden særlig opgivne Affnit.

§ 5. Der gives en Karakter for hver skriftlig Opgave og praktisk Prøve, saaledes at disses samlede Tal bliver 8. Men dertil føjes endnu en niende Karakter for Behandlingen af Modersmaalet.

§ 6. Karaktererne for den mundtlige Prøve beregnes saaledes, at den mundtlige og den skriftlige Del af Examen faa lige Vægt.

D. Uddannelse til praktisk Lærergjerning og Prøver heri.

§ 1. Enhver, der har taget en af ovennævnte Skoleembedsexaminer, skal før sin Ansættelse i et Skoleembede have gennemgaaet et Prøvekursus for theoretisk og praktisk at modtage den endelige Uddannelse til Lærergjerningen.

§ 2. Den theoretiske Vejledning gives ved et Kursus i Pædagogik, som tilendbringes i højst 4 Timer ugentlig i et Semester, Examinatorier og Skriveøvelser deri indbefattede. Dette Kursus kan gennemgaaes saavel forinden som samtidig med det praktiske.

Den, som søger en Lærerstilling, maa vedlægge ved sin Ansøgning Bevis for flittig at have fulgt Foredragene og ved Examinatorier og Øvelser lagt gode Kundskaber for Dagen.

§ 3. Den praktiske Vejledning modtager Kandidaten i Løbet af et halvt Aar ved en større offentlig Skole efter nærmere Bestemmelse af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet paa den af Rektor og vedkommende Faglærere fastsatte Maade. Kandidaten er pligtig til at være tilstede ved Undervisningen i de Fag og de Klasser, som saaledes bestemmes for ham, og til at deltage i Forhandlingerne angaaende Undervisningen i de af ham valgte Fag.

Han skal have Lejlighed til selv i Faglærernes Nærværelse at undervise i sine Fag i saadant Omfang, at han i Løbet af et halvt Aar faar undervist i alt 4 Uger i hvert Fag, dog aldrig mere end 6 Timer om Ugen. Faglæreren skal meddele ham enhver Bemærkning om hans Undervisning, der maatte være Anledning til at gjøre, baade anerkjendende og udsættende.

Nr. 162. Andg. af 25. Oktbr. om Indf. af Skoleembedsexaminer ved Kjøbenh. Universitet.

Nr. 162.

25de
Oktbr.

§ 4. Efter tilendebragt Prøvetid kan Kandidaten forlange at aflægge Prøve for tre Censorer, Skolens Rektor, vedkommende Faglærere og en af Ministeriet beskiftet undervisningskyndig Mand.

Kandidaten skal da i Løbet af 14 Dage undervise en Klasse i de af ham valgte Fag, hvorpaa Censorerne, efter at have overværet Undervisningen to Timer i hvert Fag, afgive en Kjendelse om hans praktiske Lærerdygtighed efter en bestemt Formular.

§ 5. Det ovennævnte Prøvekursus kan med Hensyn til den praktiske Uddannelse bortfalde, jaafremt en Kandidat har virket mindst 2 Aar ved en Skole og lader sin Færdighed i Undervisning undersøge af en Examenstkommision paa den i § 4 nævnte Maade. Denne Examenstkommision sammensættes af 3 dertil af Ministeriet beskiftede undervisningskyndige Mænd.

Hvorefter alle Vedkommende have sig at rette.

Givet paa Fredensborg, den 25de Oktober 1883.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Christian R.

(L. S.)

J. F. Scavenius.